

Socialförvaltningen

Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:

2024-01-25

Diarienummer:

SCN-2023-00874

Handläggare:

Karin Allard

Remiss av promemoria om ett förtydligt brottförebyggande ansvar för socialnämnden

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. att avge yttrande till Socialdepartementet enligt **bilaga 1**.

Ärendet

I promemorian *Ett förtydligt brottförebyggande ansvar för socialnämnden (S2023/03181)* [Ett förtydligt brottförebyggande ansvar för socialnämnden - Regeringen.se](#) föreslås ändringar i socialtjänstlagen som syftar till att tydliggöra socialtjänstens brottförebyggande ansvar. Uppsala kommun har givits möjlighet att yttra sig över de ändringar som föreslås och välkomnar förslagen.

Beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningen.

Föredragning

Uppsala kommun har givits möjlighet att yttra sig över de bestämmelser som föreslås för att tydliggöra socialtjänstens brottförebyggande ansvar i *promemorian Ett förtydligt brottförebyggande ansvar för socialnämnden (S2023/03181)*. Uppsala kommuns socialnämnd instämmer i den problembeskrivning som formuleras i promemorian.

I Sverige har den gängrelaterade brottsligheten ökat under de senaste åren, med grova våldsbrott och skjutningar. Under 2023 drabbades Uppsala hårt av den här samhällsutvecklingen, då det skedde en eskalering av våldet till en betydligt högre nivå än tidigare år. I gängkriminella miljöer utnyttjas allt yngre barn och unga då de rekryteras till att utföra kriminella handlingar inklusive våldsdåd. Att motverka den

här samhällsutvecklingen är angeläget både på nationell nivå och på lokal nivå där Uppsala kommun är en viktig aktör.

I promemorian föreslås ändringar i socialtjänstlagen för att tydliggöra socialtjänstens brottsförebyggande ansvar. Förslagen ska komplettera betänkandet *En hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)*, samt föreslås träda i kraft samtidigt. De nya bestämmelserna innehåller två delar. Den ena innebär ett tillägg i socialtjänstlagen om att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet. Den andra innebär att socialnämnden aktivt ska arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet bland barn och unga, inom ramen för befintlig bestämmelse om att socialnämnden ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden.

Uppsalas socialnämnd arbetar redan idag med flertalet av de insatser som beskrivs av promemorian som relevanta för att förebygga och motverka kriminalitet. Ett exempel är avhopparverksamheten som vänder sig till personer 18 år och äldre som vill lämna kriminalitet och är i behov av insatser och stöd för att möjliggöra detta. Insatsteamet är ett annat exempel, vilka arbetar med sociala insatsgrupper (SIG) som arbetsmetod och riktar sig till personer 16–29 år som befinner sig i kriminella miljöer. Förvaltningens ungdomsjour bedriver ett uppsökande arbete för råd och stöd åt ungdomar. Förebyggande åtgärder kräver en bred samverkan mellan många olika verksamheter inom kommunen, med andra myndigheter och med det civila samhället. Nämnden samverkar i många olika forum för att förebygga och motverka kriminalitet, exempelvis genom den evidensbaserade metoden Effektiv samordning för ökad trygghet (EST), samt genom att implementera metoden Group violence intervention (GVI). SSPF är också en etablerad samverkansmodell i kommunen där skola, socialtjänst, polis och fritid samarbetar för att fånga upp unga i riskzonen för kriminalitet. Sammantaget är det en viktig del av socialnämndens grunduppdrag att delta i det brottsförebyggande arbetet.

Kommunen har ett program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete som gäller för hela kommunkoncernen. Syftet är att utveckla kommunens arbete inom trygghet, säkerhet, samt att förebygga brott. Programmet ger förutsättningar för ett systematiskt och långsiktigt arbete och bidrar till ökad samordning. Det är styrande i planering, budgetering, uppföljning och i genomförande av kommunens verksamhet. Relaterat till detta program finns handlingsplaner för att öka tryggheten i vissa av kommunens områden, såsom Gränby och Gottsunda.

I och med den eskalering av grovt våld som skedde under 2023 tog kommunfullmäktige beslut om en tvåårig satsning för sociala insatser med syfte att motverka kriminalitet och nyrekrytering. Hela kommunen deltar i satsningen och socialnämnden kommer att ansvara för en betydande del. Bland annat genom att utveckla en avhopparverksamhet för barn och unga 13–17 år som befinner sig i eller vill lämna grov kriminalitet. Nämnden kommer även att utveckla samverkansarbetet med tidigt förebyggande insatser riktade till familjer som sker på kommunens familjecentraler. Under 2024 kommer också fler insatser att genomföras av socialnämndens verksamheter, exempelvis riktade satsningar mot narkotika i skolan.

Bedömningen i promemorian är att socialtjänsten i större utsträckning bör använda sig av kunskapsbaserade och manualbaserade metoder, samt standardiserade bedömningsmetoder för att det brottsförebyggande arbetet ska bli effektivt och i linje med förslaget i betänkandet *Hållbar socialtjänst – En ny*

socialtjänstlag. Det framkommer av promemorian att vetenskapligt utvärderade och effektiva metoder används i relativt liten utsträckning inom området i Sverige. Ambitionen är att det skapas incitament för att använda manualbaserade och kunskapsbaserade insatser genom att tydliggöra det brottsförebyggande ansvaret. Även i Uppsala finns det utvecklingspotential när det kommer till detta område.

Sammanfattningsvis har Uppsala kommuns socialnämnd ett väl utvecklat brottsförebyggande arbete med sociala insatser för att förebygga och motverka kriminalitet. Kommunens socialnämnd välkomnar likväl förslagen i promemorian och den ambitionshöjning som förslagen skulle innebära för det brottsförebyggande arbetet. Inga synpunkter lämnas på föreslagna bestämmelser.

Barnkonsekvensanalys

Förslagen i promemorian bedöms påverka barn och unga i en positiv riktning om de går igenom, det gäller både barn och unga i allmänhet och utsatta barn och unga i synnerhet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen bedöms ha marginella konsekvenser för nämndens ekonomi.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 januari 2024
- Bilaga 1, Yttrande till Socialdepartementet

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Kommunstyrelsen
YttrandeTill Socialdepartementet
S2023/03181Handläggare:
Karin Allard**Förslag**

Svar på remiss om promemorian Ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden (S2023/03181)

Uppsala kommun har givits möjlighet att yttra sig över de bestämmelser som förslås för att tydliggöra socialtjänstens brottsförebyggande ansvar i *promemorian Ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden (S2023/03181)*. Uppsala kommuns socialnämnd instämmer i den problembeskrivning som formuleras i promemorian. Under 2023 drabbades Uppsala hårt av den brottsutveckling som beskrivs i promemorian, då det skedde en eskalering av våld, med koppling till kriminella gäng, till en betydligt högre nivå än tidigare år. Att motverka den här samhällsutvecklingen är angeläget både på nationell nivå och på lokal nivå där Uppsala kommun är en viktig aktör.

Uppsalas socialnämnd arbetar redan idag med flertalet av de insatser som beskrivs av promemorian som relevanta för att förebygga och motverka kriminalitet. Ett exempel är avhopparverksamheten som vänder sig till personer 18 år och äldre som vill lämna kriminalitet och är i behov av insatser och stöd för att möjliggöra detta. Insatsteamet är ett annat exempel, vilka arbetar med sociala insatsgrupper (SIG) som arbetsmetod och riktar sig till personer 16–29 år som befinner sig i kriminella miljöer.

Bedömningen i promemorian är att socialtjänsten i större utsträckning bör använda sig av kunskapsbaserade och manualbaserade metoder, samt standardiserade bedömningsmetoder för att det brottsförebyggande arbetet ska bli effektivt och i linje med förslaget i betänkandet *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag*. Även i Uppsala finns det utvecklingspotential när det kommer till detta område.

Sammanfattningsvis har Uppsala kommuns socialnämnd ett väl utvecklat brottsförebyggande arbete med sociala insatser för att förebygga och motverka kriminalitet. Kommunens socialnämnd välkomnar likväl förslagen i promemorian och den ambitionshöjning som förslagen skulle innebära för det brottsförebyggande arbetet. Inga synpunkter lämnas på föreslagna bestämmelser.

Uppsala den 14 februari 2024

Hanna Victoria Mörck
Ordförande socialnämnden

Lotta von Wowern
Nämndsekreterare